

WILNIS

Lithuanian Peoples Daily—Lietuvių Liaudies Dienraštis

VOLUME XXV, NO. 292.

ANTRADIENIS, GRUODŽIO (DEC.) 12 D., 1944 M.

KAINA TRYS CENTAI.

KASDIENA —

Naujos Sutartys
Subruzdo Girti
Nauji Fondai
Kas Jiems Parūpo

Prancūzija pasirašė svarbią sutartį su Sovietų Sąjunga. Abi šalys pasidada gelbėti viena kitą atsitikime užpuolimo ant bėle kurios jų.

SSSR turi panašią sutartį su Čekoslovakija.

Anglai norėjo sutarties su Prancūzija, Belgija ir Olandija. Bet prancūzai pirmiausia susitarė su Sovietais, o vėliau gal tarsis ir su anglais.

Tokios sutartys nepriešinga Dumbarton Oaks paktui, nes jis leidžia daryti "apgyardos sutartis," tai yra, kelių valstybių susitarimą. Žinoma, tokios apgyardos sutartys yra žemesnės višų bendro pakto.

Ispanijos fašistiniai laikraščiai kupini pagyrimų premiero Churchillio kalbai. Jie sako, tai pirmas susikirtimas Britanijos su SSSR. Laukiama daugiau.

Fašistai slepia, kad pirmiausia Amerika pasisakė prieš tą britų politiką.

Hearsto getlonlapiui, apsižūrėję, kad Europos fašistai įgavo entuziazmą, irgi deda premiero Churchill kalbą į pirmą puslapį ir editorializuoja jį. Dabar jiems britų premieras geras.

Nėra abejonės, kad Churchill nebūna patenkintas tais "pagelbininkais."

Mūsų karinės jėgos atėmė iš japonų Ormoko ir tuo davė japonams smūgį Leyte saloje, Filipinuose.

Baudonoji Armija apsupa Budapeštą. Vengrijos valdžia pagėdo, nešdinasi ir naciai iš to miesto.

Tuogi tarpu Britanijos orlaiviai atakuoja Graikijos liaudies armiją.

Už tai Hearstas ir gen. Franco fašistai taip džiaugiasi.

Nauji gandai, palaisti Madride, sako, jog Goeringas nužudė Hitlerį. Tai gali būti tik gandai, bet gali būti ir teisybė. Iš nacių desperatų ir kriminalistų bėle ko galima tikėtis.

Kariniai žinovai sako, kad kas kitas, ne Hitleris, duoda direktyvas vokiečių armijai, nes ji dabar geriau kariuoja, nedaro didelių klaidų.

Suprantama, ar Hitleris gyvas ar jis užmuštas nėra didelio skirtumo. Vistiėk reikėtos vokiečius sumušti beslyginai. Reikės išnaukinti nacizmo nuodai vokiečiuose, ypač kvaila racizmo "teorija."

Jei Hitleris jau nudėtas, nerėkės jį pakarti, tai tiek skirtumo.

Kai kurie, ypač anti-sovietiniai elementai, klausia, dėlko Sovietų kariuomenė nėra smarkiai muša nacius Vengrijoje, o stovi ant vietos Paprūtėje?

Raudonosios armijos strategija visuomet buvo prasiliakti ten, kur geriausia galima.

Apsupta 40,000 Japonų Leyte

SSSR ARMIJA ANT KELIO Į AUSTRIJĄ

Smarkiai Skina Bėgančius iš Vengrijos Sostinės Nacius; Musiai Pasiiekia Ciukuro

LONDONAS, gru. 11.—SSSR fronto daviniai sako, jog vokiečiai skubiai evakuoja Vengrijos sostinę Budapeštą. Raudonoji Armija išstumtųjų miestą ir baigia jį apsupi.

Bėgantį naciai smarkiai kertami. Jie palikę savo sužeistuosius, taip daug karo mantos.

Budapeštas yra pats svarbiausias centrinės Europos susisiekimo centras, taigi paskutinė tvirtovė Hitlerio satelitų Vengrijos. Jo patekimas Raudonojai Armijai jau yra tik vandenio laikas. Sovietų kariuomenė ima veržtis per sostinės vartus.

Nacių aviacija bando atsikirsti Sovietų orlaiviams atakuojant besitraukiančius gelžkelio vokiečius.

Vokiečių armijos užpakalinės linijos, padengimui pasitraukimo, užšarūkadavę miesto gatvėse fanatiškai laikosi, bet jos galės tik kiek pratęsti laiką miesto užėmimo.

Dalis Sovietų kariuomenės apsupdama miestą taipgi riknuojasi link Austrijos rubežiaus ir veja nacius.

Londono Evening News gavo davinį, jog ir užpakalinės nacių linijos lūžta ir naciai bėga palikdami degantį Budapeštą.

MASKVA, gru. 11.—Marsalo Malinovskio armija atsidarė sus trumpą kelią į Vieną, apsupdama Budapeštą ir sudaužydama nacių linijas.

Nacių žinių agentija Transoceanic skelbia, jog Budapeštą mūšiai pasiekia ciukuro. Gatvėse girdisi kanuolių griausmas ir orlaivių ūžimas bei kulkuosaidžių traukėjimas.

Budapešto sirenos nesiliauja

Britanijos Užsienio Politika Remiasi Imperijos Gelbėjimu

LONDONAS, gru. 11.—Premiero Churchillio užsienio politika diktuoja imperijos žygių kilmę reikalui. Britai susirūpinę savo likimo puolimu Balkanuose ir kitose švietlo dalyse.

Britų armijos atakos prieš Graikijos partizanus yra pastangos palaikyti savo įtaką Graikijoje, sako kai kurie amerikiečiai korespondentai.

701678 Negrai Armijoj, Pusė Užjūryje

WASHINGTON, gru. 11.—Iki rugsėjo 30 negrų Amerikos armijoj ir laivyno buvo 701,678. Iš jų 411,368 jau yra užjūryje—Pacifiko ar Europos frontuose. Negrų karininkų yra 5,804.

Tie žmonės bando užimti, kad Italijoje veikia kelios Aliantų armijos, bet didelių pasiekimų nėra.

V. Andrulis.

Kinai Sumušė Didele Japonų Armija

CHUNGKING, gru. 11.—Didelė japonų armija, besiveržianti į Kweichow provinciją, atmušta ir gerokai apdužyta. Kinai atsiėmė miestą Liuchau, Kwangsi provincijoje.

Sumušę japonus, kinai eina link Antan, svarbaus punkto ant Kwangsi-Kweichow gelžkelio ir link Burma kelio drūtviets Kweiyang.

Kinai baigia išvalyti japonus iš Kwangsi provincijos. (Susitarimas šiuo valdžios su komunistais pakeičė kinų tipą ir sustiprino jėgas kovai prieš japonus.)

Komunistai ir Katalikai Italijos Ministerijoje

ROMA, gru. 11.—Premieras Bonomi sudarė naują ministeriją, kurioje įeina trys komunistai, trys krikščionys demokratai ir trys liberalai. Taipgi įeina katalikai demokratų, nepartinų ir darbo demokratų.

Vice-premieris paskirti komunistas Togliatti ir katalikas demokratas Rodino.

Krikščionis demokratas Gasperi bus užsienio reikalų ministru. Ministerija gan įvairi, susideda iš daugelio skirtingų srovių žmonių. Dabar pasilekia Aliantams ją užgirti.

NACIŲ POZICIJOS BRAŠKA ROER UPĖS SLĖNYJE 19 MYLIŲ FRONTU

Amerikos Armija Jau Tik Pora Mylių Nuo Duren, Svarbios Nacių Tvirtovės

PARYŽIUS, gru. 11.—Vakarinė pusė Roer upės nacių pozicijos neatlaikė visu 10 mylių frontu, Amerikos Pirmajai Armijai atakuojant. Ši armija jau priėjo tik porą mylių nuo Duren, svarbaus miesto ir didelės nacių drūtovės.

Šiauriniame Alzase Amerikos armija įsigavo į Haguenau ir grumiasi indama stubą po stubos.

Trečioji Amerikos armija atmušė nacių kontrataką prie Dillingen ir Saarlautern, Siegfried linijos srityje.

Saarlauterne, Rodene, Fraulauterne ir Dillingene eina atkaklus mūšiai už kiekvieną namą.

Prancūzų pirmoji armija pietiniame Alzase užėmė svarbią centrą Thann, 10 mylių nuo Mulhouse, ir stomia nacius į rytus per Rhine upę.

Daugiasia laimėta Gaiche ir Obergeiche, kur Amerikos tankų būriai veržiasi pirmyn apie 3 mylius nuo Dureno.

Amerikiečiai užėmė Kallenhousen ant kelio nuo Haguenau, taipgi pasiekė Marienthal ir užėmė Oberhoffen, ant šiaurinio kranto Moder upės.

LONDONAS, gru. 11.—Nacių daviniai skelbia, jog Amerikos 1-moji armija pralaužė vokiečių linijas prie Julch miesto.

FRANCŪZIJA PASIRAŠĖ NAUJĄ SUTARTĮ SU SOVIETŲ SĄJUNGA

Gelbės Viena Kitai Atsitikime Užpuolimo Ant Bėle Kurios, Čekoslovakija Taip Pat

MASKVA, gru. 11.—Francūzija išnaujo pasirašė sutartį su SSSR, stovo į sąjungą viena kita į gintai. Tokią sutartį Sovietai turi ir su Čekoslovakija.

Gen. De Gaulle atvyko Maskvono su savo užsienio ministeriu Georges Bidault ir keliais kitais savo pareigūnais. Po pasitarimo su Molotovu ir Stalinu pagaliaus pasirašyta sutartis.

Sutarties turinis kol kas nepaskelbta. (Manoma, kad tarsi ir dėl Ispanijos. SSSR nori pagelbėti respublikiečiams prieš Franco, kuris yra Hitlerio įrankis.)

Sutartis aiškiai atkreipta prieš naują vokiečių agresiją, ar bilė agresiją.

Amerikos ambasadorius W. Averell Harriman ir Britanijos ministeris Balfour buvo reikiamai painformuoti apie pasitarimus ir sutartį.

Gen. De Gaulle atvyko Maskvono su savo užsienio ministeriu Georges Bidault ir keliais kitais savo pareigūnais. Po pasitarimo su Molotovu ir Stalinu pagaliaus pasirašyta sutartis.

Sutarties turinis kol kas nepaskelbta. (Manoma, kad tarsi ir dėl Ispanijos. SSSR nori pagelbėti respublikiečiams prieš Franco, kuris yra Hitlerio įrankis.)

Sutartis aiškiai atkreipta prieš naują vokiečių agresiją, ar bilė agresiją.

Amerikos ambasadorius W. Averell Harriman ir Britanijos ministeris Balfour buvo reikiamai painformuoti apie pasitarimus ir sutartį.

Petain Jau 1937 Metais Planavo Fašizmą

ROMA, — Gen. Mario Roatta duos smulknumų apie Hitlerio, Mussolinio, gen. Franco ir maršalo Petaino suokalbį jau 1937 metais sudaryti fašistinių frontų Europoje.

Stockholm, — Pranešimas iš Berlyno sako, kad vokiečių merginos ir moterys tuo jau bus sužinčiamos į karo frontus mušitis.

Du Žemės Drebėjimai

PASEDENA, Cal.—Seismologistas Dr. Gutenberg užrekodavo dar du žemės drebėjimus. Vienas jų buvo kur tai Indijos okeane.

Naciai Ruošiasi 1945 Metų Karui

LONDONAS, — Čia gauta informacija, kad vokiečiai stropiai ruošiasi naujems 1945 m. karo žygiams, matomai tikėdamiesi didelių Aliantų atakų.

UŽĖMIMAS ORMOC SULAUŽĖ JAP. LINIJĄ

Daugiau Japonų Admirolų Krito Mušiuose; Bombardavo Japonų Bazes Keliose Salose

FILIPINAI, gru. 11.—Amerikos armijos 77-ta divizija užėmė Ormoc, svarbią bazę Leyte saloje, ir tuo būdu nukirto Japonų liniją pasitraukimui.

Apie 40,000 ar 50,000 Japonijos armijos sugrūstą į du siaurus kampus.

Ormoc paimtas po 72 valandų atakų. Jis buvo svarbiausias reikmenų pristatymo punktas Leyte saloje užsilikusiems japonams.

Prie Tilhaw, apie 18 mylių į šiaurų nuo Ormoc, eina atkaklus mūšiai.

Amerikos didieji bombieriai taipgi atakavo Japonijos airfieldus ant Cebu, Negros, Panai ir Masbate salų. Pridaryta priešui nuostolių.

Ispanijos Fašistams Kinkos Dreba, Paleis Valdžią

LONDONAS, gru. 11.—Daily Mail gavo žinių, kad buvęs Ispanijos respublikinės valdžios vidaus reikalų ministeris Miguel Maura laikysis konferenciją su falangistų (fašistų) atstovais reikale naujos valdžios Ispanijoje.

Gen. Franco, matydamas besiarinančią galą savo valdžiai, noris rezignuoti ir grąžinti respubliką Ispanijoje.

Civils karas artinasi Ispanijoje ir Franco ir jo kolegos bijo, kad gali ir valdžios ir galvų netekti.

Tokyo radijas skelbia, jog admirolas Chiuchi Nagumo, vyriausias Japonijos laivyno komendantas žuvo mūšyje.

Pranešama taipgi, kad dar 6 admirolai krito mūšiuose. Pirmiausia buvo pranešta apie 13 admirolų žuvusių "frontų akcijoje."

Nagumo užmušimą pirmiau paskelbė mūsų laivyno daviniai, bet japonai gynėsi, dabar ir jie tai pripažysta.

Tokyo radijas taipgi skelbia apie naujas Amerikos aviacijos atakas ant to miesto. Girdi, numesta daug padegamųjų bombų, kurios sukėlė gaisrus.

Japonai taipgi skelbia, kad Amerikos B-29 bombieriai atakavo pietines Japonijos miestus.

Ormoc užėmimas yra labai svarbus, nes netekę jo japonai turės nešdinasi iš visos Leyte salos, pačiame centre Filipinų salyno.

Darbo Partija Rems Churchill'į Iki Karo Pabaigos

LONDONAS, gru. 11.—Britanijos Darbo Partijos konferencijoj nusitarta remti premiero Churchill valdžią laike karo, o paskui siektis socialistinės draugijos.

Harold Laski, atidarant konferenciją pareiškė, kad darbičiai kariuotėje už Britanijos imperalizmo palaikymą, bet ne už monopolizmas, kurios nori fašizmo, bet už demokratiją ir pagaliaus už geresnę visuomenės tvarką.

Naciai Iššaudė Elnių už \$60,000

STOCKHOLMAS, gru. 11.—Norvegai raportuoja, kad bėgdami naciai iššaudė 1,200 elnių, kurie jų savininkams verti \$60,000. Šaudyta bė jokio reikalo ir atodairas.

Norvegai prašė palikti juos, nes iššaudymas jų gali reikšti vietos gyventojams bėda, bet jį tai nekreipta dėmesio.

Belgijos Premieras Palaikė Dedytistus

BRUSSELIS, gru. 11.—Liaudies armijos vadas Ferand, kuris nėra komunistas ir net neris, komunistinių palinkimų, sako, Belgijos premieras Hubert Pierlot, kuris bando nuginuoti liaudies armiją yra negeistinas, nes jis buvo draugas defytistų, kurie pasidavė naciams.

Naujai Belgijai jis netinka. Jis turėtų eiti su visais pro-naciais, kurie prisidėjo prie Belgijos naciams atidavimo.

Ima Karinė Tarnybon ar Karo Darbam

WASHINGTON, gru. 11.—Gen. Hershey, kuris yra vedėjas naujų karių žimo kariuomenėn, skelbia, jog visi nuo 18 iki 37 metų amžiaus vyrai, tinkanti armijai ar karo darbam bus šaukami prie to.

Į karo frontus reikalinga papildymai, o karo darbam taip jau stokuoja žmonij.

Kas Du Sužeisti Reikalingi Puskvortės Kraujo

WASHINGTON.—Gen. Halsey skelbia, kad karo frontas kas dviem sužeistimui karinai reikia puskvortės kraujo išgelbėti juos nuo mirties.

Kraujo davimas yra labai svarbi kontribucija karo reikalams.

"VILNIS"

(THE SURGE) LITHUANIAN PEOPLE'S DAILY. Published daily except Sunday...

Francūzija ir SSSR

Francūzija pasirašė naują sutartį su Sovietų Sąjunga. Gen. De Gaulle ir jo užsienio ministerio misija Maskvon...

Dabartinė francūzų valdžia turi karčias pamokas tos išdavystės. Francūzų tautos gyvenimas vos liko nepažudytas...

Francūzijos sutartis su SSSR taipgi yra svarbi tuo, kad tai panaikina progą bile kiek stipresnės sąjungos...

Apie derybų eigą ir sutartį reikiama painformuotos Amerikos ir Britanijos valdžios, per jų atstovus Maskvoje.

Italijoj Mūsų Valstybės Departamento pareikšimas prieš Britanijos politiką Italijoj...

Abi šios partijos yra skaitlingos ir duos naujai ministerijai masinį pagrindą.

Italai patenkinti Amerikos nusistatymu nekludyti jiems sudaryti valdžią, kurios jie nori.

Kolei kas nežinia kaip Sovietų Sąjunga j tai žiūri, bet Britanijos užsienio ministeris Eden pripažino parlamente...

Italai patenkinti Amerikos nusistatymu nekludyti jiems sudaryti valdžią, kurios jie nori.

Tatai parlamento nariai smarkiai kritikavo. Darbičiai parlamente sako, kad britų politiką nusako ne bendrai ministerija...

Anglų spauda irgi prastai žiūri j tai. Atrodo betgi, kad Italijoj dalykai pagerėjo ir nauja ministerija laikysis ir veikiausia gaus pasitikėjimo daugumos žmonių.

"Imperijos Strategija" Frederick Kuh, Chicagos Sun korespondentas rašo iš Londono, kad Britanijos užsienio politika diktuojama strategija imperijos išlaikymo.

Kalėdoms artinantis, pagal senus įpročius, perkama kalėdinės dovanos. Kiekvienas vilniečiai gali savo draugui ar pažyestamam laikraščiui užrašyti kaip dovaną, o tai būtų labai gera dovana visam metui.

ir pirmiau tai buvo Turkijos rankose, bet Britanijos įtakoj.

Tąja politika vaduojantis ir padaryti tie žygiai Graikijoje, kurie daug pažeidžia Jungtinių Tautų vienybę.

Churchill sakė parlamentui, kad jis priešingas kalnų gautims be balsavimo valdžią pasiminti, bet jis užmiršo, kad jo remiamos premiero Papandreou valdžios žmonės nerinko. Kad Papandreou yra premieri iš Britanijos malonės. Dėlto Churchillio demokratizmas neįtikinantis, kiek tai liečia graikus.

Cia veikiausia bus ta "imperijos strategija."

Ar tai išgelbės imperiją? Vargiai. Anglų spauda ir pažangesni parlamento nariai labai tuo susirūpino. Kas dedasi Graikijoj netik pažeis Britanijos prestižą, bet visai jį nupuldys Europoj.

Jau ir dabar tai matosi. Amerikos korespondental rašo, kad net ir Jugoslavijon įėjus Amerikos ir Britanijos armijoms žmonės nesveikina jas, šaltai atsineša j jas, laiko jas ten nereikalingomis ir prisibijo to, kas dedasi Graikijoj.

"Imperijos strategija" čia, aiškiai matosi, kenksminga pačiai imperijai.

Jei Britanijos imperijai po karių gali būti kokių pavojų, tai ginklu priėsi demokratizing žmones nebus galima tasai pavojus panaikinti. Kaip tik priešingai, tas padidins pavojų.

Keista, kad ir Churchill nesuranda geresnių priemonių, geresnės imperijai strategijos.

Dreba Kinkos Londono Daily Mail turi žinių, kad Ispanijos falangistai (fašistai) tarėsi su respublikinės valdžios buvusiu vidaus reikalų ministru Mugeul Maura dėl sudarymo respublikinės valdžios, nes Franco diktatūrai artinasi galas.

Pirmiaus buvo gandy, kad Franco nori monarchistams pavesti valdžią. Galimas daiktas, kad jis tikisi Britanijos palaikymo tame. Bet jis gerai žino, kad Ispanijos žmonės to neprisims. Kai tik Franco diktatūra grįs, jie steigs respubliką.

Sunku tikėti, kad Ispanijos fašistai geruoju atsiskaitų fašistinės diktatūros. Jei jie tikrai tai daro, tai dėlto, kad juos apima didelė baimė dėl savo kailio. Vistiek po karių Franco režimas bus nuverstas. Jam nėra progos kiek ilgiau pasilaikyti. Gal būt Franco bijodamas netik valdžios, bet ir galvos netekti ir daro tuos žygius.

Pavojus Franco režimui dar padidėjo Francūzijos valdžiai pasirašius sutartį su SSSR. Sakoma, kad vienas klausimų De Gaulle su Stalinu pastarimuo buvo parama Ispanijos respublikiečiams.

Ispanijos fašistams kinkos dreba dėl ateities. Jie žino, kad jiems gali tekti rūstus likimas už talką Hitleriui ir už respublikos pasmaugimą su Hitlerio ir Mussolinio pagalba, už šimtų tūkstančių žmonių kančias ir mirtį.

Vel Paraginimas Šį mėnesį baigšime Vilnius vaju. Geras skaičius vilniečių gražiai pasidarbo. Stovime kur kas geriau, kaip pernai metų vajuje. Tiems darbietsiems vilniečiams reikšminga širdingiausia padėką ir prašomo darbuotis taip gerai iki galo vajuos.

Bet ne visi geri vilniečiai šiame vajuje dalyvauja. Daugelis dar nieko nedarė, niekuo neprisidėjo prie šio taip svarbaus darbo.

Taiigi, nors vaju einant j pabaigą prašome juos kiek tiek pasidarbuoti. Žinome, kad ne visi gali daug laiko pašvesti, ne visi gali gauti daugiau naujų skaitytų. Bet taipgi žinome, kad visi gali pabandyti, bent kiek padirbėti, o tai duotų didelių rezultatus.

Taipgi yra vienas dalykas, ką visi gali atlikti. Kalėdoms artinantis, pagal senus įpročius, perkama kalėdinės dovanos. Kiekvienas vilniečiai gali savo draugui ar pažyestamam laikraščiui užrašyti kaip dovaną, o tai būtų labai gera dovana visam metui.

Mirties Stovykla Alytuje

Ir Čia Hitlerininkai Išūdė Tūkstančius Žmonių

Alytaus pakrastyje 1940 m. buvo pastatytas karinis miestelis, į kurį buvo įjungtos anksčiau buvusios kareivinės.

1941 m. liepos mėn. fašistiniai išgamos įsteigė šiam kariniame miestelyje koncentracinę stovyklą tarybinėms belaisviams Nr. 133.

Ši stovykla buvo administruojama vokiečių komendant majoro Rozenkranco, jo padėjėjo Evert, daktaro Honkes ir vertėjo, tėvynės išdaviko Mamačio.

Tai buvo kančių ir mirties stovykla. Buvo keliamasi 5 val. ryto. Pragariskas, nepakeliamas darbas už kelių dešimtų kilometrų, o maistas — šuniskas. Rytais duodavo arbatą su sacharinu, pietums — neskustų bulvių sriubų, atmištų suterštais rūginiais miltais, o verdama buvo su arklėna. Duonos duodavo 1200 gramų 9-iems žmonėms. Tūkstančiai belaisvių neišlaikydavo ir mir-davo arba tapdavo visam gyvenimui invalidais.

Vokiešioms išgamos nepakako tyčiojimosi iš karo belaisvių. Nuo 1943 m. gegužės 1 d. fašistai pradėjo j koncentracinę stovyklą varyti evakuuotuosius civilius gyventojus iš Smolensko, Vitebsko, Polocko, Pskovo, Leningrado sričių. Evakuotųjų koncentracinę stovyklą administruavo komendantas Jakob' (vokiečias), jo adjutant-tas Karvelis (iš Kauno), vidaus policijos viršininkas Lapnikovas, jo padėjėjas Antanas Simanavičius ir Alytaus, dėl savo žiaurumo pramintas "Antanu su rimbu", ukvedys Vaclavas Belinkovič is Alytaus, žmonių rūšiuotojas Holz ir stovyklos ligoninės komisaras Bertsan.

Visi šie žmogaus pavaldio žvėrys tyčiojosi iš beginklių žmonių, kaip kas galėjo ir norėjo.

Atvežamus evakuuotuosius sūrvydavo j arklydė, išrengdavo, rūšiuodavo: vienus išsiuntimui j Vokietiją, antrus vergais pas vokiečius kolonistus žemės ūkio darbams, trečius j stovyklą. J arius pamašius 6-10 metų vaikus paimdavo apmokymui "SS." Jaunas 18-22 me-

tų merginas imdavo Marijampolės ROA vokiečių junkerių mokyklos junkerių ir kitų vokiečių palaikyti aptarnavimui. Kareivinės ir barakai visada būdavo perpildyti evakuotaisiais. Vandens nebuvo. Purvas, smarvė, užtelės, šaltis žiemą, badas, ligos, bausis mirtungimas pasityčiojimai — štai kas dėjosio toje koncentracijos stovykloje. Mirusiuosius laidodavo po 100-150 žmonių. Tikrinimo komisija atrado 114 numeruotų kapų, kuriuose yra užkasta 16,157 žmonės ir 5 kapus be numerų.

A. Simėnas. (Tiesa.)

Mušdami Nacius — Lietuviai Raudonarmiečiai Rašo Amerikiečiams JAU NUDEJO VIRŠ 200 NACIŲ! Labas, brangieji: Rašydamas jums šiuos kelis žodelius, kartu turiu garbės pasveikinti, linkėdamas jums daug laimės jūsų gyvenime. Dovanokit man, kad rašau su pašėliu, nes, žinot, fronto sąlygose sunku gauti rašalo. Labai dėkingas už jūsų dovanas, kurias aš gavau būdamas apkausose kovojęs su vokiečių fašizmu. Labai džiaugiuosi, kad neužmirštate jūs mus sunkiose kovos sąlygose. Mes žinom ir jaučiam, kad mus neužmirštate jūs, brangūs lietuviai, kurie randatės tolimam krašte. Brangūs broliai lietuviai, užpuolė mūs kraštą vokiešiai fašistai, kurie per amžius tremė mūsų žemę, naikina mūsų miestus ir kaimus, žudo mūsų tėvus, brolius ir seseris. Už tai mes keršinam ir mušam juos be gailėsio. Aš pats esu kulkosvaidininkas ir iš kulkosvaidžio esu su naikinęs daugiau 200 hitlerininkų ir atlaikiau kontrataką ir už tai padootas apdovanojimui. Pasidūdu dar stipriau mušti priešą ir išvauduoti savo brangią tėvynę Lietuvą ir vargstančius joje brolius. Džiaugiuos, kad mus neužmiršta ir Amerikos lietuviai. Aš dar paspandžiu stipriau savo kulkosvaidį ir paleidžiu šūvius j vokiečius. Serž. Jonas Straleckas.

SOSTINĖS VILNIAUS VAIZDAI (REPORTAŽAS)

—Tvarko judėjimą.—aiškinu.—Neleidžia važiuoti pro Aušros Vartus nei automobiliams, nei vežimams, nei dviratiniams. Juk ši gatvė priskirta prie maldos namų... —Nejaugi tai valdžios tokią parėdymą? —stebisi seniukė. —O kaip gi. Juk matote, kad milicininkas visus važiuojančius sustabdo ir gražina atgal... Mums taip besikalbant, atvažiuoja sukežimais. Jį tuoj milicininkas sustabdo ir nurodo kita krypti. Seniukė žiūri j milicininką. Jos blėstanties, senos akys pasruvė ašaroms. Moterėlė patraukia skepetaitės kampū per ašarotas akis, dar kartą pažūrį j milicininką, tvarkingai judėdama, ir patenkinta kiūtina savuo keliu. V. Audronaša. ("Tiesa")

Prekyba. Kiekvienoje gatvėje, greta valstybinės bei kooperacinės prekybos parduotuvių, matai ir privačias krautuves, kurių languose įvairiausių prekių. Čia ir avalynė, ir suknelės, ir rašomosios medžiagos reikmenys, ir maisto bei daržovių parduotuvės. Taip pat veikia keletas alaus barų.

Turguje. Turguje taip pat vyksta prekyba. Čia gali matyti įvairiausių prekių, pradedant pramonės gaminiais ir baigiant daržovėmis bei įvairiais maisto gaminiais. Čia pardavinėjama ir įvairūs smulkūs pramonės gaminiai.

Užkandinėse. "Valgio" užkandinės jau aprūpina pusryčiais, pietumis ir vakarienėmis dešimtis tūkstančių vilniaus gyventojų. Visi stebisi maisto puikumu: —Sakykit, ar dabar—karo metu—mus visą laiką taip gerai maitins? —klausia mangės adv. Šivinskas, neįvaliojęs suvalgyti pietų. —Čia dar ne viskas. Jūs pamatysite, ką dar gausite, —aiškina jam. —Gausite pilnų normą taip, kaip gauna visi tarybiniai darbuotojai. —Na, tci ištikrųjų yra kuo pasidžiaugti. Juk okupacijos metu mes net dešimtos dalies visų negavome. Pas vokiečius buvo kortelių sistema, bet tai kada ką nors gaudavai—retai būvo tik popierėlis... —Tai, matai, sakė, kad nieko nėra,—kalbasi prie kito stalo keletas vyrų.—O čia, prašau. Argi mes matėme okupacijos metu mėsą, konservus, medų... Jau ir skonį būvome pamiršę.

Prie Aušros Vartų. —Sakysite, tamistėle,—sustabdo mūs, išgirdusi ietuviškai kalbant, apysnė moterėlė,—ką čia saugo tas milicininkas prie Aušros Vartų?

Pažvelgus Per Rakto Skylutę Juozas: "Girdėjau, turėjai pešlynes su savo žmona ir būk priverstas jai klupščia ateiti pas tave?" Jonas: "Tas viskas vyru, tik nevisai jau taip... Jį buvo atsklupaus ant kelio, bet neapspręsti, o vien davė man įsakymą: išlyk iš po lovos tu, sliedė!"

Profesorius Palmer labai kyrtas žmogus. Jis turi tiek diplomų, jogei užstytų j visiems kalmynams. Aną dieną jo vienuolikos metų anūkė šį mokslininką betgi prispyrė prie sienos: "Dėdė! Virtuvėje mačiau bėgant skersai grindis ką tai tokio visiška be kojų. Kas galėjo būti?"

Profesorius galvojo, galvojo, pagaliaus nusistūstė prakaitą ir sako: "Nežinau. O kasgi ten bėgo?" "Vanduo.—atsakė mergaitė."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Profesorius Palmer labai kyrtas žmogus. Jis turi tiek diplomų, jogei užstytų j visiems kalmynams. Aną dieną jo vienuolikos metų anūkė šį mokslininką betgi prispyrė prie sienos: "Dėdė! Virtuvėje mačiau bėgant skersai grindis ką tai tokio visiška be kojų. Kas galėjo būti?"

Profesorius galvojo, galvojo, pagaliaus nusistūstė prakaitą ir sako: "Nežinau. O kasgi ten bėgo?" "Vanduo.—atsakė mergaitė."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Ligonis po operacijai: "Klausyk, daktare... Ištikrųjų įspėjai užtikrinamas, jogei aš vaikščiošiu už trijų savaičių po operacijos!" Daktaras: "Puiku, ar ne?" Ligonis: "Aš priverštas būvau parduoti savo automobilių, idant užmokėjus Jūsų prišūsta lila..."

Nacių sunaikintas Danijos miestelis Aarchus. Sunaikintas jis iš keršto, nes tame miestelyje danai partizanai išsprogdino kiek pirmians nacių gestapininkų lizdą, kur sunaikintais virš 100 hitlerininkų budelių.

Dienraščio Skaitytijosms A r žinote, kad j Karo Bonus Investuoti Jūsų dolerius sutalpuo neaukštesniam kiekian gyvybių? Tikrai taip. Pasaulio istorijoje dar nėra buvę tokio atsitikimo kur karuoliant vyrai būtų taip atropiai apupinti medikale pagalba kaip yra mūsų vyrai karo frontuose. Tūkstančiai sužeistų karių išnešami orbalviniams j saugentes vietas, kur jiems suteikiama skubi pagalba. Ir kiekvienas tokiš ilgonvežis — oclavias reikičia investicija \$125,000. Pasitelko karo fronte mums reikės jį labai daug. Atleiskite pergale jus norite matyti kuodaugiau vynu sugrįžtant namo. Dėlto investavimas sutalpuoti j gyvatis yra kilniausias darbas. Taip, ta šimtinė, kurią jus investuosite j Karo Bonus Sešdšio Valstybinės Paslaikos vardu turi savyje didelę gydomąją galią. Musi pradedami karavimais iktu bevečiais, jei mes neinvestuame, kad tie kraivėli saugiai sugrįžtų namo. —Vilnius Redakcija.

Moterų Skyrius

Pats svarbiausias uždavinys Amerikos žmonėms dabar sumušimas Hitlerio, agynimas demokratijos.

Fašizmas yra moterims vergija, žmonijai nelaimė; sumušimas jį yra pati svarbiausia mūsų užduotis.

MARQUETTE PARKO MOTERŲ KLIUBO ŽAISLŲ VAKARAS PUKIAI PAVYKO

"Kaip atrodo, tai vėl galėsime nupirkti Lietuvos žmonėm drabužių už kokį pusantro šimto," su džiaugsmu pareiškė mūsų klubo pirmininkė A. Zikšienė, kuri radau bedastant dovanas ant stalo. Tarp įvairių įvairiausių dovanų radosi ir tas blankietas, kurį klubietės tą vakarą leido laimėjimui ir kurį laimėjo J. Tilendis.

Klubietės jau keletą mėnesių atgal pradėjo pardavinėti bilietus to blankieto laimėjimui ir tuom sukėlė stebėtinai didelę sumą pinigų. Tikrai kiek įplaukė sužinosime susirinkime gruodžio 19 d. Bet, žinoma, tas neatėjo be darbo. Klubietės, trokšdamos sukelti Lietuvos žmonių pagelbą, visur kur tik suejo pažastamą tuoj siūlė bilietą. Pritarėjai, žinodami kokiam tikslui darbuojamasi, noriai pirkė bilietus.

Svečių į žaislų vakarą sekmdienį, gruodžio 3 d., prisirinko pilnutėlė sveatinė. Dovanų narės tiek priėmė, jog nei vienam laimėjusiam netrūko. Ir kokių gražių, darbų rankų, rūpestingai pagamintų dovanų buvo ant stalo. Visi tai mūsų klubo narių rūpestis, kad padarius vakarą pasekmingu ir k. a. d. svečiai gražiai laiką praleidė kitą kartą ir vėl norėtų atsilankyti į mūsų parengiamą.

Labai smagu buvo matyti dvi jaunas moteris besidarbuojant su klubo pirmininke A. Zikšiene. Tai buvo Valerija Gasūnaitė ir jaunoji Slėnčiauskienė. Pastaroji atsilygindama klubietėms už paramą LDS jaunuolėm (Lambda Delta Sigma Sorority) išankstai pasiūlė padirbtį. Būtų labai puiku, kad mes susilauktume savo klubo tokių narių kaip Slėnčiauskienė.

Apart to, kiek parengimas duos Lietuvos žmonių pašalpos tikslui, tame parengime dar nupirkta drabužių sekama: P. Grigienė nupirkė naują kautą už \$6. Grigai jau pirkė vieną LKM Choro parengimą. Sophia Juško pirkė vieną tuziną porų pančiukų vaikam už 75 centus; A. Mikulėnas irgi vieną tuziną porų vaikų pančiukų; Justinas Dočkus tuziną porų vyriškų pančiukų už \$1.30; Marcelė Dauderienė po tuziną moterim, vaikam ir vyram, už kuriuos viso parėjo \$4.05; M. Zlatkus tuziną vaikų ir tuziną vyrų už \$2.05. Viso drabužių nupirkti sukelta \$14.90. Tą atliko A. Jonikienė, kuri atnešė į parengimą vieną kautą ir pančiukų, kad parodytų kokius komitetas gauna už tuos pinigus.

Gražiai ir rūpestingai darbovis visos klubietės įėjusios į komitetą. Apgailėstauju, kad nepaėmiau.

vardus visų, kurios dirbo prieš valgių ir prie baro. Pasiradę sekančiame susirinkime visas sužinoti ir paskelbti kitą kartą. Nekurios aukavo ir valgių ir iš tų žinau tik vieną, tai drg. Šlegaitienė, kuri atnešė namie, žydiškai pagamintų žuvų. Skubinau nupirkti vieną, nes mačiau, kad jei nepasiskubinsiu, tai greit gali jų nebėlikti. Ir turiu pasakyti, kad senai bevalgiau taip skaniai pagamintą valgių.

Sekantis mūsų klubo susirinkimas įvyks gruodžio 19 d. Tai bus priešmetinis susirinkimas ir tuom pačiu kartu bus trijų metų sukaktuvių paminėjimas. Valdyba pereinam susirinkime pasižadėjo pasirūpinti valgiais ir susirinkimą užbaigus turėsime draugiškas vaišes. Galima išankstai užtikrinti, bent prisiminus dviejų metų sukaktuvių pokilį pereinamą metų, kad šis susirinkimas bus tikrai draugiškas ir smagus. Nuo dabar pradėkime kalbinti savo drauges stoti į klubą ir atsiveskime į tą susirinkimą.

Klubietės.

East Chicago, Ind., Lietuvės Turi Nemažą Klubą

Netikėtai teko nuvykti į East Chicago Moterų pašalpinės Draugijos susirinkimą pereinam ketvirtadienį. Pasimačius su keletu iš "Vilnius" skaitytojų, sužinojau, kad tą vakarą įvyksta viršminėtos draugijos susirinkimas. Paprašiau Tijušienės ir Rakausko mane nuvesti į tą susirinkimą, kad gavus pakalbėti apie Lietuvai Pašalpos Teikimo Komiteto darbuote, kurio reikalais buvau ten nuvykęs. Nuėjus Rakauskas paprašė draugijos narių, kad leistų man pakalbėti. Susirinkimas sutiko išklausti mano misijos.

Kaip man išėjus susirinkimas svarstė mano atsiūkumą, ar visai nesvarstė, kol kas nežinau. Gal teks atelityje sužinoti. Noriu tik apie pačią draugiją pasakyti, kad nusistebėjau pamačius tokią gražią būrelį lietuvių moterų susirinkusių East Chicagoje. Žinojau, kad lietuvių ten neperdaugiausia. Vėliaus betgi sužinojau, kad narės nevien East Chicago gyventojos. Priguli prie draugijos ir iš Hammond ir kitų aplinkinių miestų. Gražu, kad lietuvis palaiko savo draugiją ir progresuoja.

A. J.

THE ENEMY IS STILL THERE! Buy 6 Extra Bonds!

MES KANADIEČIAI LAUKIAME MALONIŲ VIEŠNIŲ

K. Abekienė ir A. Kenstavičienė

TORONTO, Ont.—Jau senai kanadiečiai laukiame progos užgirsti gražiai dainuojančių sesučių, bet vis tos progos neturėjome. Tačiau mūsų viltys tai sulaukti nenuėjo veltui. Štai turėsime trylikta iš eilės mūsų laikraščio "Liaudies Balsas" koncertą, kuris įvyks gruodžio 16 d., gražioj sveatinė, 404 Bathurst st., Toronto, Ont. Šiame koncerte atvyksta dainuoti žymiausias Amerikos lietuvių tarpe dainininkės: Agotėlė Kenstavičienė ir Konstancija Abekienė. Jos ne vien Chicagoje pagarsėjusios, bet ir visa Kalifornija apie jas gražiai atsiliepė, taip pat Detroitas ir kiti miestai.

Kuomet man teko sužinoti, kad jos dainuos mūsų koncerte, aš pasijutau tikrai patenkinta, kad gausiu savomis ausimis užgirsti tas lietuvių žvaigždes-dainininkes. Pirmiaus vis tikėjau patekti į Chicago ir ten pasidžiaugti jų malonių dainavimu, tačiau jų atsilankymas išriš tą prieš mane buvusią problemą.

Tiesa, mes turime puikių meno spēkų ir Kanadoje, ypač Toronto, bet nedirščiau manyti, kad kas lygtų A. Kenstavičienė ir K. Abekienė. Iš viso man išrodo, kad Jungtinėse Valstijose ir Kanadoje lietuvis moterų labai puikiai veikia meno šakoje ir politikoje, o tai puiku. Apard pažymėtu dainininkiu, dar turėsime vietines solistes: H. Degutienę ir R. Strazevičutę. Taip pat dainuos Bangos ir Žvaigždės chorai. Ukrainų Stygų Orkestras ir kiti pamarginimai.

Todėl prašome ne tik Toronto lietuvių, bet ir artimesnių kolonijų lietuvių dalyvauti ir susipažinti su viešniomis, be to, paremti mūsų

visų mylimą laikraštį "Liaudies Balsas" ir užmegsti draugiškus ryšius su mūsų darbuotojais. Beje, kiek man teko patirti iš laikraščio, tai K. Abekienė yra ne tik gera dainininkė, bet ir kalbėtoja, tad gal ji mums ką pasakys apie mūsų sesučių amerikiečių veikimą? Lauksime! Visi ir visos į mūsų didžiulį koncertą!

—Torontietė.

Kultūrietės, Dalyvaukime Priešmetiniame Susirinkime

Chicago Lietuvių Moterų Kultūros Klubo priešmetinis susirinkimas įvyks gruodžio 13 d., 7:30 val. vakare, "Vilnius" svet., 3116 South Halsted st.

Prašome visų klubo narių būtinai šiame susirinkime dalyvauti, nes turėsime jame išrinkti naują valdybą sekantiems metams. Taipgi turėsime daug kitų svarbių reikalų aptarti.

Chicago moterų klubai ir Saryšis yra nutarę turėti bendrą parengiamą kovą 4 d. Šio parengiamo visus uždarbis skiriamas karių patikimui, kada jie grįs karą laimėję. Mūsų klubas irgi turi prisidėti prie šio darbo.

Kadangi mūsų klubo choras turi naują choro mokytoją F. Balsūtę, reikia tikėtis, kad turėsime ir mes rengtis atskirai prie parengimo. Būkite visos ir nevėluokite.

Valdyba.

Lenkai Renka Drabužius
DETROIT, Mich.—Lenkų progresyvos organizacijos surinko drabužių, naujų ir panešiotų, už \$100,00 ir pastatė Lihlinan. Drabužių rinkimo vaju pradėta per visą šalį.

Karžygės Tėviškėje

Rašo JURGIS JONAITIS.

Čia perspaušindame ištiesai raštą iš "Tiesos", kuri išėina Vilniuje. Raštas tilpo rugsėjo 11 d., 1944 m., ir skamba sekamai:

Šiaurės Lietuvoje tarp miškų ir žaviųjų ežerų stovi Zarasų miestas. Prieš karą jis buvo garsus gražiomis apylinkėmis, puikiais ežerais, kur kiekvienais metais buvo rengiamos sporto šventės, į kurias suvažiuodavo viso krašto sportininkai, tankiais pušų miškais, kuriuose buvo ruošiamos medžioklės. Karas atnešė naują garbę šiam šiaurės Lietuvos miestui.

Miesto pakrastyje stovi nedidelis medinis, dviem langais ir gatve, namas. Prie namo kabo pažalviausi nuo laiko rūdžių iškaba. Joje parašyta: Salkalvis Juozas Melnikas. Tai namas, kuriame gimė ir užaugo drąsioji komjaunuolė, tikroji lietuvių tautos duktė—Tarybų Sąjungos Didvyrė Marija Melnikaitė. Drąsiosios partizanės, nukankintos vokiečių budelių, vardą dabar žino visa mūsų Tarybų šalis. Didvyrės atminimas su didžiausia meile yra gerbiamas jos gimtajame mieste.

Kelios dienos po Zarasų išvadavimo nuo vokiečių, vieno Raudonosios Armijos padalinio kariai, pražygiuodami per miestą, vienoje centrinių gatvių sankryžoje išskabino didelį partizanės portretą. Portreto apačioje buvo parašas: "Tikroji lietuvių tautos duktė."

Mes aplankėme Melnikaitės gimines, Marijos motiną, neaukšto ūgio ir ne pagal metus susenusi moteris, mums papasakojo apie savo dukterį, apie paskutinįjį su ja susitikimą.

—Marytė,—sako ji,—išsikryė iš savo seserų ir brolių. Ji visumot pradėdavo viską daryti pirma ir visuomet jai viskas pavykdavo. Aš atmenu, kai ji, dar visai vaikas bebūdamas, pavojingai susirgo. Tačiau per visą sirgimo laiką ji nė karto neverkė...

—Jūs matėte,—sako motina,—mūsų ežerą. Jis yra keletu kilometrų ilgumo, o Marija jį perplaukdavo. Dargi nieks iš suaugusiųjų tam neturėdavo drąsos. Sunkų gyvenimą jai teko pergyventi. Kai pirmąjį kartą atėjo Raudonoji Armija, Marija tuojau įstojo į komjaunimą. Karo pradžioje, kai vokiečiai artėjo prie miesto, ji pasitraukė kartu su Raudonoja Armija.

Ilgą laiką nebuvo žinių nuo Marijos, tik 1943 metų vasarą tėvams buvo nuo jos atneštas mažas laiškas, kuriame buvo nurodyta, su karu gyveno partizanė su savo draugais. Motinos ir dukters susitikimas įvyko už keletu kilometrų nuo miesto

kaimelyje pas vieną iš partizanų, kur gyveno Marytė su grupe draugų partizanų. Motina ir dukterė apie daug ką išsikalbėjo per trumpą vasaros naktį.

—Marytė pasakojo man apie Maskvą, apie tai kaip žmonės gyvena Tarybų Sąjungoje, apie savo planus po karo. Ji svajavo mokytis. Ji mane guodė, kad greit ateis Raudonoji Armija, ir vėl bus mūsų miestas ir visa Lietuva laisva. Paryčiu, kada saulės spinduliai pradėjo skverbtis pro šiaudinį pakraigės, kurioje jos kalbėjosi, stogą, Marytė atsisveikino su motina. Atsisveikindama ji pasakė:

—Dabar, mama, aš nesutauva. Aš dabar esu dukterė visos mano tėvynės. Aš turiu atlikti savo pareigą jai. Apie mane nesirūpink, bus viskas gerai.

Tai buvo jų paskutinis susitikimas. O po ketolis dienų mieste pasklido gandas, kad netoli nuo miesto buvo sugauta mergaitė-partizanė. Iš namų į namusėjo smulkmeniškos žinios, kaip kankina ir tyčiojasi iš mergaitės, kuri neatsako vokiečiams į klausimus. Į miestą atvežė Zarasų budelio Kazanovo sūnaus lavoną. Jį iškilmingai palaidojo. Jis iškilmingai palaidojo. Po ketolis dienų į Melniko namus atvyko policininkas.—Jis prašė manęs,—sakė Marytės tėvas,—parodyti mūsų šeimos albumą. Tačiau jama nebuvo vyresnės dukters fotografijos. Tada jis paprašė parodyti Marijos fotografiją. Aš parodžiau jam mažą atvaizdą, kuris buvo padarytas Marijai esant tik trylikos metų. Visos kitos fotografijos buvo mano paslėptos.

Marijos tėvas išima voke sudėtas dukters fotografijas. Tarpe jų yra maža fotografija komjaunimo bilietu. Iš jos buvo dabar padaryti didvyrės paveikslai.

Visos fotografijos kartu su partizano laišku buvo užkastos tėvo dirbtuvėje. Fotografijos truputį pageltusios. Laikas ištrypė partizano laiško eilutes. Jų beveik negalima išskaityti. Čia yra ir Marijos pasas. Apie du mėnesius buvo laikomos Marijos fotografijos policijoje, tačiau trylikos metų mergaitė nebuvo panaši į partizanę Mariją Melnikaitę, tai fotografiją grąžino. Tačiau policija tęsė kiekvieno Melnikų šeimos nario sekimą. Ir tiktai prieš dvi savaites iki Raudonosios Armijos atėjimo partizanai prisūstė Melnikams nelegaliai spausdintą "Tiesos" numerį su Marijos paveikslu ir įsakė apie suteikimą Marijai Tarybų Sąjungos Didvyrės vardą. Ilgai tą naktį žibėjo šviesa mažame Melnikų namelyje. Šeima skaitė laikraštį apie Marijos didvyriškus darbus ir apie jos mirtį.

Vykdam partizanų būriui duotą uždavinį, Marija su grupe draugų atvyko į gimtąjį apskritį. Jie čia suorganizavo ir pradėjo perkeldinėti jas į vieną vietovę, kad aprūpintų ginklais. Pirmoji partizanų grupė laimingai praėjo. Antrąją grupę iš šešių žmonių vedė pati Marija. Partizanai nepastebimai

perėjo geležinkelio liniją ir pasitraukė keletą kilometrų už miesto. Tačiau gestapininkai susėkė jų pėdsakus ir netoli nuo Dukšto miestelio juos apsupo. Pirmasis buvo išvestas iš rikiuotės partizanas, Marijos draugas.

Netrukus buvo nukauti keturi naujieji partizanai, kuriuos Marija vedė. Partizanė pasilikto viena. Vokiečiai sandariu žiedu apsupo ją. Laipeniškai žiedas darėsi vis ankstesnis ir ankstesnis. Marija išsaudė automato diską. Liko tik pistoletas ir granatos.

Daugiau kaip valandą priešinosi partizanė. Septyni gestapininkai, bandę ją pulti, gulėjo netoli užmušti. Marija metė vieną iš turėtų dviejų granatų. Granata nesprogo. Ji griebėsi antros, bet dėl nusilpimo (ji buvo sužeista) nebegalėjo ištraukti degiklio. Tuo metu iš užpakalio prie jos prišoko gestapininkai. Dvi dienas laikė mergaitę Dukšto kalmėje. Ją mušė iki sąmonės netekimo. Ji nualpudavo, tačiau ją vėl atgaivindavo apipildami vandeniu. Vokiečiai bandė ją papirkti. Jie žadėjo jai gvybę, laisvę, kad tik ji pasakytų, kur yra partizanai. Tačiau Marytė nieko nepasakė. Budeliai ją nužudė. Tai buvo 1943 m. liepos mėn. 13 dieną. Po ketolis dienų į Melniko namus atvyko policininkas.—Jis prašė manęs,—sakė Marytės tėvas,—parodyti mūsų šeimos albumą. Tačiau jama nebuvo vyresnės dukters fotografijos. Tada jis paprašė parodyti Marijos fotografiją. Aš parodžiau jam mažą atvaizdą, kuris buvo padarytas Marijai esant tik trylikos metų. Visos kitos fotografijos buvo mano paslėptos.

Marijos tėvas išima voke sudėtas dukters fotografijas. Tarpe jų yra maža fotografija komjaunimo bilietu. Iš jos buvo dabar padaryti didvyrės paveikslai.

Visos fotografijos kartu su partizano laišku buvo užkastos tėvo dirbtuvėje. Fotografijos truputį pageltusios. Laikas ištrypė partizano laiško eilutes. Jų beveik negalima išskaityti. Čia yra ir Marijos pasas. Apie du mėnesius buvo laikomos Marijos fotografijos policijoje, tačiau trylikos metų mergaitė nebuvo panaši į partizanę Mariją Melnikaitę, tai fotografiją grąžino. Tačiau policija tęsė kiekvieno Melnikų šeimos nario sekimą. Ir tiktai prieš dvi savaites iki Raudonosios Armijos atėjimo partizanai prisūstė Melnikams nelegaliai spausdintą "Tiesos" numerį su Marijos paveikslu ir įsakė apie suteikimą Marijai Tarybų Sąjungos Didvyrės vardą. Ilgai tą naktį žibėjo šviesa mažame Melnikų namelyje. Šeima skaitė laikraštį apie Marijos didvyriškus darbus ir apie jos mirtį.

Moterų Skyriaus Tąsa

Lietuvių Moterų Pažangos Klubo Vieša Padėka

Detroit, Mich. — Šiuoimi išveikiame širdingą padėką vardė Lietuvos Moterų Pažangos Klubu ir Choro visiems bendradarbiams ir simpatikams, kurie dalyvavo ir dirbote Liet. Mot. Pažangos Klubu koncerte lapkričio 26 d., Lietuvos sveitainėje.

Pirmiausia prisieina tarti padėka mūsų viešioms chagietėms A. Kenstavičienėi ir K. Abekienei, kad jos atvyko pas mus ir labai puikiai mums, dretioviečiams, padainavo daug malonių ducų ir solų. Mes ir mūsų publika labai gėrėjomės, ilgai nepamiršime jūsų dainų ir armoningų dainų skambėjimo.

Tai papuošė visos scenos vaizdą mištos dainininkės. Jos netik scenoje mūs linkmino, bet taipgi laikė baliu su sedusios su svečiais prie stalų gražiai ir daug padainavo ir palinksmo visus.

Kita gili padėka reikia ištarti mūsų dainininkams, Aido Choriui ir choro mokytojui Walteriui Gugui, jie mums gražiai padainavo ir jau ne pirmą sykį mums pasitarnauja. Taipgi ir Moterų Choriu už jų energingą trūgš ir puikias choro dainas. Šiame koncerte mes vietinių solistų turėjome tik vieną Mike Tarasiuk. Jis dainavo solo seletą dainų rusų kalboje ir vieną lietuviškai. Jis turi puikų balsą ir visi myli jo dainas. Jis jau kelintą sykį mums dainuoja ir visai veltui. Tai labai ažiū jam už tokį draugiškumą dėl mūsų.

Mrs. B. Altschuler netik Moterų Pažangos Chorą vadovavo, bet ji akompanavo visas dainas mūsų dainininkėms, Aido Choriui skambino d. Balčiūnienė-Kurauskaitė.

Taipgi tariame padėkos žodį vyrams, kurie darbovali: Prie scenos Zig. Ramanauskas, prie kitų darbų: J. Alvinas, A. Gotautas, J. Valavičius, J. Ginitis, B. Kraptavičius, Labanauskas, J. Totoris. Taipgi dėkojame draugėms moterims, kurios nuosirdžiai dirbo visą vakarą prie įvairių darbų. Taipgi sudėjus viską į daiktą, susidaro didelė našta, tą visą darbą be jūsų visų kooperacijos nebūtume galėjusios atlikti. Todėl visiems darbininkams, dainininkams, choro vedėjams, choristams ir publikai tariame širdingą dėkui!

Beje, turėjome porą ir šokikų scenoje (svetintaučių). Jų šokiai publikai labai patiko, tik gaila, kad mažai buvo pakartota.

L. M. Pažangos Klubu ir Choro Valdyba ir Komisija.

Ne Visos Atliekame Savo Pareigas

Kuomet Lietuva baigiama laisvinti, visur pasipylė obalsis: "gelbėkime Lietuvos žmones nuo karo ir nacių nukentėjusius."

Tai gilus, širdingas ir pilnas žmoniškumo meilės šauksmas. Rodos nereikia aiškinti, kad visi ir visos turime prie to darbo prisidėti, ypatyngai tos ir tie, kurie skaitosi pažangūs ir susipratus žmonės. Bet taip nėra. Jau daugelį kartų ateinu padirbti į drabužių rinkliavos stotį, 755 W. 31st St., veiki visada randu tas pačias moteris dirbant. Puiku, kad jos taip širdingai dirba, bet kur kitos veikėjos? Mes turime keturius moterų klubus, eilę organizacijų, kuriuos moterys priklauso. Mažiausia turėtų ateiti į talką šimtas moterų. Toks skaičius lengvai ir skubiai atliktų visą darbą. Bet dabar, kuomet dirba apie 12 moterų, tad kai kurios iš jų dirba net po 4 dienas į savaitę, o kitos nei piršto nepajudina ir skaitosi daug dirbančiomis.

Yra daug geros valios žmonių, kurie atveža drabužius, bet jų reikia peržiūrėti, kai kurie sutaisyti ir supakuoti. Tą darbą turi kas nors atlikti ir be jokio mokėsties. Jei visos veiklesnės moterys įdėtuose nors porą dienų į mėnesį, tas darbas būtų lengvas, o kad jis vietnas iš svarbiųjų dabar aiškinti netenka.

Cia daug kalbėta ir apie Lietuvos Bendrojo Komiteto rinkimą drabužių, bet matomai to darbo vadai, kurie manė, kad jie galės ką nori daryti su drabužiais, patyrė, kad taip nebus, kam rinko, tam turės siūsti, tos kalbos ima atslugti. Nesinori tikėti, kad lietuviški kviesimai gaus drabužius, kuriuos tuli manė nusiųsti jiems.

Reikia manyti, kad ateityje mums teks dar daugiau padirbti šioje sakoje, ypač kai žmonės gaus daugiau laisvą iš Lietuvos ir Amerikos lietuvių sužinos tikrą Lietuvos žmonių padėtį. Visos pagalvokime ir stokime į šį darbą ir neatsidėkime ant kelių asmenų, kad jie viską atliktų.

Bridgeportietė.

Apsaugos Transportacijos Istaigos Patarimai

Washingtonas.—Apsaugos Transportacijos Istaiga ragina keliaujančius kalėdinių pirkinjų reikalui atlikti keliones tarp 10 val. ryto ir 4 val. po pietų, kad tuo būtų išvengta perdideio susigrūdimo busų ir trolley linijose. Keliaujantieji pasipirkti raginami paklausti šių patarimų:

Lipkite į busus ir gatvėkarius tvarkingomis eilėmis. Jei tik galite, turėkite išanksto paruošę reikiama sumą kelionei apmokėti. Kad išilpančiams ir jilpančiams nebūtų sunkumų, už-

Karių Motinų Veikla

Grand Rapids, Mich.—Mūsų klubo susirinkimas įvyko lapkričio 15 d. Narių atsilankė 33. Visos išreiškė didžiulį pasitenkinimą, kad prezidentiniuose rinkimuose laimėjo Rooseveltas ir jo šalininkai.

Šiame susirinkime mūsų klubietės atsinešė po vieną, kitos po dvi sukutes dėl mūsų sesučių Lietuvoje dovany, kurios taip daug nukentėjo nuo užpuolikų nacių. Nusitarėme sekantį vakarą suėiti ir supakuoti, ką ir padarėme. Vėliau pasiuntėme į Lietuvai Pabelgos Teikimo Komitetą 40 sukucų ir ir palta. Tai mūsų klubiečių asmeninė dovana lietuvaitėms.

Klubas jau pasiuntė \$300 dėl nupirkimo drabužių į Centrą, o \$200 dar turime pas save ir kitame susirinkime nutarsime, ar pačios pirkime ar pasisūme LPTK, kad vardu mūsų nupirktų dovanelių.

Kalbamus pinigų štai kaip mes sukėlėme: Kas šeštadienio vakarą mes parūšime užkandžius Liet. Sąnų ir Dukterų Klube. Visas padarytas uždarbis lieka dėl Lietuvos žmonių. Tiesa, mūsų klubietės sunkiai dirba, bet jos dėl to nesiskundžia, bile tik gali prisidėti su parama Lietuvos žmonėms, kurie tiek daug nukentėjo nuo karo. Kartū tariame dėkui L. S. ir D. Klibui už suteiktą mums tos progos, klube parduoti valgi ir tuomi sukelti paramos dėl Lietuvos žmonių.

Cia noriu pažymėti, kad mūsų klubas nepamiršta ir mūsų karių. Jei mūsų klubo narės sūnus-karys sugryžta pas savus pasivečiuoti, tai klubas nuperka dovanelę ir įteikia kariui. Viso jau esame nupirkusios 9 kariams dovanelės.

Beje, klubietės vakarais sueina padėti sutaisyti surinktų drabužių. Vieną vakarą buvo net 10 narių atėję. Dabar vėl nutarta susirinkti ir taisyti drabužius, bet šį kartą jau nutarėme ir siuvamą mašiną atsivežti.

Klubietės, nepamirškite, kad gruodžio 21 d. vakare turėsime vaišes. Šį kartą prašome pasikviesti ir savo vyrus. Kartu visi linksmam laiką praleisime. Vaišėms paruošti išrinkta geros šeiminkės, tad aišku, kad bus viskas skaniai pagaminta.

Sekantis mūsų klubo susirinkimas įvyks gruodžio 20 d. Jame turėsime išrinkti sekantiems metams valdybą, bakime visos susirinkime ir išrinkime veiklį valdybą.

Narė.

Imkite buso ar gatvėkario užpakalinę dalį. Vazinėkite takiais tik būtinu atveju, ir, jei turite progos, dalinkitės vietomis su kitais.

Patys nešioti pirkinjus. Neužmirškite šeštojo Karo Paskolos Vajaus. Karo bondsai ir stampos yra geriausia Kalėdų dovana. Cia gali prisidėti ir moksleiviai, keliaudami namo prieš prasidedant vakarinei skubos valandai.

Vokietukas sugryžta namo į Metza ir ant ratukų parsiveža savo senolę. Civiliai buvo išbėgioję į miškus kai tą miestą Talkininkų armijos šturmas.

Palaidojus Petrą Balzarį Ir Joną Bulį

Labai nesmagu rašyti apie draugus, kurie mirė, o norėtūsi, kad jie gyventų. Tačiau reikia rašyti ir pasakyti kas buvo Petras Balzaris, kuris mirė lapkričio 9-tą, ir Jonas Bulis.

Petras Balzaris buvo mano ypatiškas ir mano dievos draugas. Su Petru Balzariu susipažinau 1905 metais ruudenį pas Petro seserį, kuri turėjo siuvimo įstaigėlę tėvų namuose. Mes ten darydavome suėigas; iš ten pasimdavome literatūrą, kurią platindavome tarpe žmonių. Ten mes pasitarėdavome apie veikimą.

Tą ruđenį Petras parvažiavo iš Mintaujos. Jis ten dirbo už dalydę prie namų statymo. Nuo pat susitikimo su Petru mūsų draugiškumas užsimezgė. Petras ir būdamas vyresnis už mane, rodos keturis metus, man buvo kaip brolis.

Mudu pradėjome kartu veikti, spausdinti hektografuotus lapelius. Jei būdavo reikalas, tai pasisaukdavome Joną Bulį iš kaimo į miestelį, kad jis pagelbėtų ką nors. Joniškis buvo mūs centras. Jonas mokėjo gražiai rašyti: drukavoti raidės. Mes tuojau spausdindavome ir platindavome.

Kada judėjimas prieš caro valdžią išsiūbuodavo iki visuotinio streiko, tada darbas buvo gana išplėstas. Socialdemokratų partijos nariai buvo sugrupuoti į skyrius. Mudu su Petru būdome kovos grupėje. Mes turėdavome įvykinti kas būdavo nutarta. Mūsų (Šiaulių) apskrčio organizatorium buvo Giamža. Žydų Bundo organizatorium buvo Kagan. Jam, man, Petru ir Jonui Bului teko keturis kartus dalyvauti užpuolimuose ant valdžios įstaigų. O su Petru Balzariu teko dalyvauti dar kituose keturiuose žygiuose. Paskutinis mūsų žygis buvo, tai nuginklavimas Joniškių policijos ir sudeginimas poicininkų protokolų. Tą darbą privertėme atlikti uredninka. Po šio įvykio sausio 10 d., 1906 metais, mes su partijos organizatorium nakvojome jau netoli Šiaulių, pas mano giminių. Turėjome trauktis. Sausio 11 d. mums nupirko laivakortes ir turėjome išvažiuoti į užsienį. Petras Balzaris visuos žygiuose buvo drąsus, šaltai užsilaikantis, kas duodavo ir man drąsos, nors gan rizikingas pareigas atlikti.

Mūs atlikti darbai buvo plačiai žinomi. Po visuotinio streiko caro valdžia pradėjo atsigrębti. Mūs laukiamo ginkluoto sukylimo, kaip mes manėme išvykę užsienin laikinai, pasirodė greitai nebus; į Lietuvą greit grįžti negalėsime. Tad ir nutarėme važiuoti į Ameriką. Atvažiuovome į Pittsburgą pas tikrus tamsūnus. Mes labai liūdnėjome, ir jei būtume turėję pinigų, tai tikrai būtume gręžę Lietuvon, nors mums grėšė mirtis nuo caro valdžios.

Kiek vėliau susipažinome su F. Bagočium ir įstojome į socialistų kuopą, vėl susijungėme su mūs idėjos draugais. Ilgai nelaukdami pradėjome veikti pagal mūs tuolaikinę išgalia. Mudu su Petru Balzariu išsiskyrimė 1907 m. Philadelphiajio. Aš grįžau atgal į Pittsburgą, o jis ten pasiliko. Nuo to laiko tarp mūs buvo nutrukę ryšiai. Bet 1941 metais Petras atvažiavo pas mus į ūkį su F. Katėnu. Ir tokiu liūdnu laiku, tik buvome pakavovė žentą Stakėną. Kaip buvo malonu pamatyti savo asmenišką ir idėjos draugą po tiek daug metų nesimatymo. Džiaugiamui nebuvome rubėžiu. Tokiame atsitikime tikrai žmogus nežinau nuo kur pradėti kalbą. Taip norėjam, kad ilgiau būtų, jog išstengto būtų galima apie viską išsikalbėti. Už dviejų dienų, išvažiuoju. Sutarėme, kad prie pirmos progos vėl susisieime; aš nuvažiuosiu pasimatyti su draugais Būlis, Balzariasis ir tt. į Rochester, N. Y.

Kai pardaviau ūkį, likau kiek liuosėmis, bet karas, transportacija ir dar namų reikalai. Na, manau pasibaigs karas, tai tada. Bet ve mirtis vieno draugo pasukū kito ir atskyrė mus amžinai. Mano planai sugriuvo: pakutinis draugas, su kuriuo darbuovėms jaunatvės dienos,—Petras Balzaris, pasukū Jonas Bulis numirė. Lai būna ramybė jums, draugai, o mes dirbsime kiek jėgos ir aplinkybės leis, ir dirbsime patį darbą, kurį dirbome drauge, tai panaikinti išnaudojimo žmogaus žmogumi.

Jūs, draugės Balzariene ir Buliene, atmintkite jų troškimus ir nenuleiskite galvų, nors jūsų širdys būtų labai skaudamos. Jų troškimas buvo, kad pasatlyje įvyktų socializmas. Tad dirbkime dėl tos idėjos. F. Zukas.

Karžygės Teviškėje

(Pradžia 3-šiam pusl.)

Raudonoji Armija pražygiavo per Zarasus. Sugriautas ir vokiečių apilėstas miestas pradeda atgyti. Iš pogrindžių ir iš partizanų būrių atvyko komjaunuoliai. Pradėjo vėl legaliai veikti komjaunimo organizacija. Jaunomenė ir komjaunimas karštai imasi miesto atstatymo darbų. Apskrities valsčiuose komjauniai padeda organizuoti vietos tarybinių valdžių, organizuoja talkas. Zarasų komjaunuolių tarpe yra Marijos Melnikaitės draugų ir draugų. Komjaunimo Miesto Komiteto instruktoriai yra Marijos sesuo Janė ir brolis Jonas Melnikai. Jie pogrindžio darbu okupacijos metu padėjo partizanams. Šiandien jie aktyviai dirba laisvėse. Zarasų komjaunimas ir jaunomenė su didele pagarba kalba apie Marijos Melnikaitės atminimą. Centrinų gatvių sankryžoje kabo didelės partizanų paveikslas. Apačioje parašas: "Didvyriška lietuvių tautos dukte Marija Melnikaitė."

Neseniai buvo Zarasuose jaunimo vakaras—susitikimas Zarasų jaunimo su N. karinio dalinio komjaunuoliais. Garbės svečiais šiame vakare pas jaunimą buvo Marijos Melnikaitės draugai ir draugės. Po Marijos nužudymo, kai tikrai vokiečiai išvažiuo iš kaimo, gyventojai tuojau atvyko prie kapo ir supylė ant jo mažytę, vos pastebimą, kalvelę.

Marijos Melnikaitės atminimas yra gyvas lietuvių tautos širdyje. Apie ją rašomos knygos ir eilės, apie ją kalbama Lietuvos miestuose ir kaimuose. Lietuvos jaunimas pasižada sekti Marijos Melnikaitės pavyzdį.

Marijos tėvas ir motina Melnikai. Komjaunuoliai Zarasų jaunimo vardu įteikė Marijos tėvams buketus gėlių. Įteikdami gėles jie pasižadėjo mylėti ir kovoti už tėvynę taip, kaip Marija Melnikaitė.

Prie kaimo kapinių, netoli stovinčio ant kalvų Kaniukų kaimo, yra apverttas nauja tvora ir papuoštas gėlėmis kapas. Cia yra palaidota Marija Melnikaitė. Apilink kapą gaus berzeliai. Ant kapo guli šviesios gėlės. Jas atnešė Dukstė komjaunuoliai. Jie papuošė didvyrės kapą.

Kiekvieną sekmadienį kaimo mergaitės papuošia kapą naujomis gėlėmis. Marija Melnikaitė yra žinoma kiekvienoje kaimo trobelėje.

Po Marijos nužudymo, kai tikrai vokiečiai išvažiuo iš kaimo, gyventojai tuojau atvyko prie kapo ir supylė ant jo mažytę, vos pastebimą, kalvelę.

Marijos Melnikaitės atminimas yra gyvas lietuvių tautos širdyje.

Apie ją rašomos knygos ir eilės, apie ją kalbama Lietuvos miestuose ir kaimuose. Lietuvos jaunimas pasižada sekti Marijos Melnikaitės pavyzdį.

NULIUDIMO VALANDOJE

Keipkitės i

ANTHONY B. PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

DVI MODERNISKOS KOPYCIOS JŲSU PATOGUMUI

6812 S. Western Ave., Chicago Telefonas GROVEhall 0142

1410 So. 50th Avenue, Cicero Telefonas CICero 2169

Mūsų patarnavimas yra greitas, mandagus ir Jūsų finansikam stoviai priimamas.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

NARIAI CHICAGO'S LIETUVIŲ LAI DOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASSOCIACIJS

Turime Kopyčias Visose Miesto Dalyse

Ambulanso Patarnavimas Dieną ir Naktį

AMBULANSO PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ Turim Kopyčias Visose Miesto Dalyse

LACHAWICH IR SUNS

Phones: Canal 2545 Comm. 5765 Pullman 4276 2314 West 23rd Place 10756 So. Michigan Ave.

J. LIULEVICIUS

4548 S. CALIFORNIA AVE. TELEFONAS: LAFAJETTE 3572

P. J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET TELEFONAS: 710-W 19th STREET

TELEFONAS YARDS 1419

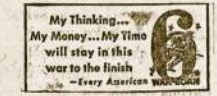
S. P. MAZEIKA ir EVANAUSKAS

3319 LITHUANIA AVE. TELEFONAS YARDS 1138 ir 1139

ANTANAS M. PHILIPS 3367 LITHUANIA AVENUE TELEFONAS: YARDS 4908

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVENUE TEL. PULLMAN 9661

W G E S

KULTūros IR MENO ANTRADIENIU VAKARAIŠ

KLUBO

RADIO PUSVALANDIS

7:30 iki 8:00

W G E S

Šį antradienį mūsų radijo programoj girdėsite dainuojant (plokštelėj) Olga Sarkūnaitę, K. Abekienės sesers dukterį. Vėliausios žinios ir kitkas. Malonėkit pasilauksyt.

J. P. S.

MARQUETTE PARK

Gerb. Draugai, Nariai LLD

146 Kuopos!

146 kp. prieš-metinis susirinkimas atsisbus guodžio 13 d., 1944, po antrašų 2548 W. 69th st., pradžia 7-30 vak. Visų narių užduotis dalyvauti, nes turėsim išsirikti kp. valdybą dėl 1945 metų. Taipgi turėsim apkalbėti LLD atėtiną naujų narių vąjį ir prisirengti prie LLD I Apskričio konferencijos, kuri įvyks sausio mėnesį, 1945 metais.

Draugai, jeigu turite nuožūrą ant savo pažystamų, kad jie nebus mitinge, būtinai pakalbinkit juos, kad būtų, o kurie dar nepriguli prie draugijos, kad prisirašytų. Šiais metais mes gražiai padidinom narių skaičių, taigi visi turim pasidarbuoti, kad 1945 m. dar daugiau gautume naujų narių ir mus kuopą. Veik visi mes tai galime padaryti, tik reikia pasiryžimo, o mes visi turim pažinčių.

Kviečia Kp. Valdyba.

PAUL'S PLACE

POVILO SIMAČIO

TAVERNAS IR VALGYKLA

Penktadieniškas Žuvenios Seštadieniškas Viltiena

Prie pirmos progos užėikite pas Povilą

2604—11th St.

Rockford, Ill. Tel. Main 1146

Tyrumas ir Akuratnumas

RALPH E. LADD

Buvusi Klingstedt's

VAISTINĖS-PHARMACY

Receptų Išpildyme

1030 Broadway

Phone M-2087, Rockford, Ill.

BROADWAY

KVIETKININKAS

Verčiasi su Pasitikiėjimu Gėlės Vestuvėm, Laidotuvių Didelis Pasirinkimas Augaly

1010 Broadway

ROCKFORD, ILL.

Telefonas Main 2371

ROCKFORDO BIZNIERIAI

M'CALLISTER — JULIAN

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

304 N. 5th St. Tel. M. 3545

MAŽAS BET GAUSUS VAKARĖLIŠ

Šeštadienį, guodžio 2 d., "Vilnius" svetainėje įvyko vakarėlis nukentėjusių nuo karo Lietuvos žmonių naudai. Publikos nebuvo labai daug, bet draabužį Lietuvos žmonėm nupirkta už \$89.25.

Lietuvai Pagelbos Teikimo Komitetas turėjo ant pardavimo gražių moteriškų paltų po \$6 ir pantiaku: vaikų pantiakos porsidavė po 75 centus už tuziną porų, vyrųriškos po \$1.30 už tuziną porų ir moteriškos po \$2 už tuziną porų. Taigi vieni pirkto paltą, kiti pantiakų tuziną ir daugiau porų.

Čia telpa vardai tų, kurie pirkto draabužių ir suma pinigų už kiek pirkto: M. Kardeikienė \$1; A. Paleckas \$6; P. Šeduikis \$1.25; J. Bagdonas \$1.25; A. Zebrauskas \$2.75; L. Jonikas \$6; A. Jonikienė \$25; K. Urbienė \$2; Bernice Chipas \$2; K. Abekienė \$2; J. Mažeika \$1; M. Butvila \$5; N. Vaičiūlonis \$1.25; J. Kanceris \$1.25; J. Stančikienė \$1.25; Ona Mironas \$2; M. Baziūnė 75c; A. Yuris \$6; J. Jokantas \$7.25; O. Remeikienė \$2; A.

Avizienis \$1.25 ir Antanas Derasky \$10.

Tai nuosirdi ir gausi parama Lietuvos nukankintoms žmonėms. Liet. Pagelbos Teikimo Komitetas taria visiem kurie nupirko naujų draabužių Lietuvos žmonėm, širdingiausių acių.

Apsilankius Pas Gudelevičius

Nuosirdūs vilniečiai Gudelevičiai gyvena netoli Lemont, Ill. Perėitį savaitę teko pas juos apsilankyti. Anna Gudelevičienė užsimokėjo už "Vilni" ir paukuo dienraščiu \$1.00. Be to, ji aukavo Lietuvos žmoniūm drapanų nupirkimui \$2.00.

Gudelevičiai labai malonūs žmonės. Jie turi savo ūkį. Pas juos galima gauti kiaušinių, pieuo ir kitokių ūkio produktų. Geriausioji jiem pasisekimo! Stukas.

TIRIA PROTĄ PAGEDĖLIOTOJO

Chicago, Burlington and Quincy' gelžkelio sargas John Wagner prisipažino, kad jis Aurora, Ill., yra padegęs gelžkelio pasine, kur padaryta nuostolij už \$50.000.

Dabar tiria jo protą.

Siunčiame Gėlės Telegramomis į Viso Pasaulio Dalis

LOVEIKIS—Kvietkininkas

Gėlės Vestuvėm, Bankietam, Pagrabam

3316 S. Halsted St. Chicago Yards 7308

Yards 3545

Ann's Tavern

(Buvusi Chalmers)

3600 S. Union Ave.

Atsilankiusius maloniai priimam ir pavaišinam.

JUOZAS ir ANN POVILAITIS, Sav.

JOHN & MARTHA DARASKAI

Naujoje Vietoje

1634 W. 69th St.

SMAGI IR GRAZI UZEIGA

(Prie S. Ashland Ave.)

Moderniškai Įrengta Nauja Užeiga

ANN'S TAVERN

TAVERN PALE ALIUS VYNAS ir LIKERIAI

WM. ir ANN SANDERS, Sav.

3358 S. Halsted St.

RAKSON'S TAVERN

3212 SO. HALSTED STREET

Victory 7692

Nauja, Smagi UZEIGA

BRIDGEPORTIČIAMS

Kanados Elinas, Vynai, Degtinės ir Likeriai. Atsilankę pastenkimsit musu patarnavimu.

Ign. Ragašiuskas, sav.

BRIGHTON PARK

LDS 76 kuopa laikė priešmetinį susirinkimą Hollywood salėj guodžio 4-tą.

Apsvarsčius kuopos reikalus; išklauius valdybos raportus buvo rinkimas valdybos ateitinamim metam. Kuopos pirmininku liko išrinktas J. Makrickas, vicepirmininku Olga Martin, finansų sekretorium J. B. Jusėvičius; užrašų raštininkas M. Sakalienė, izdo globėjai A. Vaitkienė ir F. Urasky, korespondentu W. Urasky, daktaru kvotėju Dr. Dundulis.

Kuopos valdybos knygas peržiūrėti apsiėmė P. Dauderis, A. Krečiūnas ir A. Mikuzienė.

Šiuo tarpu kuopa turi vieną ligonį R. Budriėnė. Ją atlankė A. Grina.

Nuo pašalpos atsimaldavo J. Klirkunas, J. Jankė A. Jacobs. Jam priklauso pašalpa.

Biznio komisija raportavo, kad bankietas buvo geras, sekmingai praėjo. Galutinai raportai dar nepadaryti. Raportą išduos sekamam kuopos susirinkime.

A. Grina pakėlė klausimą, kad kuopa išmokėtų valdybai algas dar šiais metais. Liko nutarta algos išmokėti. Anna Jacobs.

Karo Departamento žiniomis skelbiama 44 chieagičių pavardės, kurie buvo suėstisi karo veiksmuose.

Yra suėstias karys Balsanans. Jo motina gyvena 10542 Edbrooke ave.

Taipgi suėstias štabo seržantas Aleksandra Stucas. Jo motina gyvena, 5606 S. Sawyer ave.

Viktoras Pajeda Išeina Karinėm Tarnybon

Viktoras Pajeda, draugų Frano ir Sofie Pajėdų sūnus, išėina karinėm tarnybon guodžio 16-tą. Pajėdai turi vieną sūnų. Jis lankė aukštesnę mokyklą ir liuoslaikiu dirbdavo.

Dr. Pajėdai seniau gyvenė no Roselande. Pastaraisiais metais jie turi nusipirkę žemės sklypą ir gyvena užmiestyje, Worth, Ill.

Abudu Pajėdai priklauso prie darbinikiškų organizacijų ir darbuojasi kiek apibūtybė leidžia.

Frans Pajėda pardavinėja Preikšos kepyklos duoną. Kas norite skanios ir puiktuallai pristatomos duonos, tai matykite Pajėdą.

Geriausio pasisekimo jaunajam Viktorui karinėm tarnyboj.

Antanas.

Užvakar Užmušė Chicagoj Keturis Žmones

Laikė sniego audros du žmonės žuvo automobilio nelaimėj. Kiti du žmonės paliso beicidam snieguotulame ore, gavo širdies ataką ir numirė.

Phone: Lafayette 5800

4180 Archer Avenue

URBA Gelininkas

Gėlės Mylintiems, Vestuvėms, Bankietams, Laidotuviams Paruošimams

Phone: ORoverhill 3111

Dr. Bertash

756 West 53rd Street

(Kamp. 35th ir S. Halsted St.)

VALANDOS: nuo 1 iki 3 ir 6-30 p. m. 8-30 vakaro. Trečiadieniais ir šeštadieniais nuo 1 iki 3-ų popiet.

Rez. 4826 S. Kimbark

Juozas ir Prudencija RACHUNAI

Naujoj Vietoj

2656 W. 69th Street

GOLD COAST INN

Tel. REPublic 8879

Tel. Virginia 9493

PAULINA

Russian-Turkish Baths

SOUTH SIDES NAUJAUSIA PIRTIS

DUODAM ELEKTROS TRYTMUNS, ULTRA VIOLET SUNSHINE IR INFERA-RED LIGHT RADIATIONS, NETVARKŲ KRAUJO CIEKULIAVIMA, REUMATISKA SKRAUSMA, LUMBAGO, ŠALTŲ, PARALYZIŲ—SALINA NAUDOJIMAS ELEKTROS IR HYDRO. THERAPEUTIC TRYTMONTAI

1657 W. 45th St., Kampas S. Paulina St.

A. F. CZESNA, Savininkas

ATNAUJINKIT SAVO SENUS RAKANDUS

PADAROME KAIK NAUJUS

25% Nuolaida ant visų prieš karą padirbtų daiktų

Mūsų patų padirbtai parolės talsai su springalais, arba juų senas setas ar matrasas perdirbtas ir padarytas taip kaip naujas. Ant visko sutaupyrite 25 procentus — FEBRUARY IR MARCH

Telefonas SEELEY 8760

ROOSEVELT FURNITURE COMPANY

2310 W. ROOSEVELT ROAD

Medicinos Daktarai

Dr. Emily V. Krukas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4146 Archer Avenue

Ofiso Tel. LAfayette 3210

Res. Tel. Republic 0054

Jeigu Neatsileigia — Sausk KEDzie 2888

VALANDOS:

Kasdienu nuo 1 iki 3 Val. Popiet ir nuo 6 iki 9 Val. Vakaris.

Trečiadienio Vakaris ir Sekmadieniais pagal Susitarim.

Telefonas: YARDS 3146

Dr. V. A. Šimkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS IR AKINIUS PIRTAIKO

744 W. 35th Street

Valandos: 11-12; 2 iki 4; vakarais 7-8

Parmadieniais tik 2 iki 4.

Sventadieniais 11-12

Ofiso Telefonas: YARDS 4787

Res.—PIROspect 1930

Dr. Strikolis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4645 S. Ashland Avenue

Valandos: 3-4 ir nuo 6 iki 8 vakare

Sekmadieniais pagal sutartį

Ofiso Telefonas: VIRginia 0626

Namų—BEVerly 8344

Dr. T. Dundulis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4157 Archer Avenue

Ofiso Valandos: 1-3 ir 6-8-30 p. m.

Trečiadieniškas pagal sutartį

Phone: YARDS 5921

Residencijos—KENWOOD, 5137

Dr. A. K. Butko

LIETUVIS

KOJŲ SPECIALISTAS

7214 S. Ashland Avenue

OFISO VALANDOS:

Nuo 9 ryto iki 9 vakaro

Telefonas: YARDS 2246

Dr. C. Z. Vezelis

DENTISTAS

4645 S. Ashland Avenue

(Arti 47th Street)

VALANDOS:

9 ryte iki 8 vak. Trečiadi. susitarus

Dr. Marjan S. Swiont

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4204 Archer Ave.

VALANDOS

Nuo 1 iki 4 po pietu

Nuo 7 iki 9 vakaro

Residencijos POBismas 6616

Ofiso LAfayette 6863

Dr. J. S. O'Connell

DENTISTAS

135 S. State St. DEA. 2669

6239 S. Halsted St. WEN. 7049

4635 N. Broadway. LON. 7179

4111 W. Madison St. KED. 4033

6314 S. Cottage Grove Ave. FAL. 8463

Ant išmokėjim, jeigu norima.

Dr. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

25 metų patyrimas

Tel. Yards 1122

Pritaliko Akinius Krivais Akimis Išdado

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė

3401 SO. HALSTED ST.

Kampas 34th St.

Valandos nuo 10 iki 4, nuo 6 iki 4

Nedėlioj pagal sutartį.

Dr. KARL NURKAT

(NURKAITIS)

Pritaliko atakomogių akinius u ž priesnamą kainą ir ant gėvų išmokėjim.

CALumet 4591

3211 S. Halsted Street

RAKANDU KRAUTUVE

EXTRA! EXTRA!

Permalnytas Vardas ir Adresas

MONARCH LIQUOR

Lietuviškas Žydukas

529 S. Halsted Street

Phone Yards 6054

